

Jezus: Híj ís het!

preek over Johannes 14,6

Bijbellezing: Johannes 13,31-14,14

Bedum, 23 september 2018

Ds. Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus, mijn zussen en broers door Hem,

je ziet onmiddellijk...

“Kunt u mij de weg naar Hamelen vertellen, meneer?” In de jaren '70 draaide deze tv-serie, gebaseerd op het sprookje van de Duitse gebroeders Grimm: ‘De rattenvanger van Hamelen’. “Weet u de weg naar...?” Het gebeurt niet vaak meer dat iemand je vraagt of je weet hoe je in een andere plaats moet komen. Je gaat op je smartphone zelf naar Google Maps; en ziet behalve de route onmiddellijk hoeveel keer honderd meter je verwijderd bent van je reisdoel. En hoeveel minuten het duurt per openbaar vervoer, auto, fiets of te voet voor je er bent. Of je plant je route door de naam van stad of dorp in te toetsen op je TomTom. En je kunt kiezen tussen de snelste, kortste of milieuvriendelijkste route.

't was niet zo...

Kunt u mij de weg naar het paradijs vertellen, meneer? Wie verlangt niet naar een ideale wereld? Naar ‘the paradise lost’ – een oud gedicht van de Engelsman John Milton? Mensen zijn op zoek naar God. Zo zijn ze geschapen. “Het was Gods bedoeling dat ze Hem zouden zoeken en Hem al tastend zouden kunnen vinden,” houdt Paulus de Atheners voor.¹ Maar probeer het eens via je eigen navigatiesysteem. Dichtbij is het Speelgoed Paradijs aan de Vlasakker. Iets verder weg Eldorado in Zuidwolde, De Zevende Hemel in Groningen, 't Nije Hemelriek in Drenthe. Je probeert het in Godlinze. Je vindt het nergens. Mensen bedachten ideologieën. Marxisme, atheïsme – in Albanië weten ze er alles van. Liberalisme, kapitalisme. Daarmee zou het goed komen. Maar 't was niet zo...

gewoon niet weten

Afgelopen week sprak ik met een mevrouw die mij verzekerde dat ze gelovig was. Niet in de God van de kerk van haar opa, trouwens. Meer in iets verheveners dan een persoonlijke godheid. Een god zonder dogma's en regels. ‘Liefde’, kon je hem wel noemen. Iets ‘spiritueels’,

¹ Handelingen 17,27.

waar uiteindelijk iedereen langs verschillende routes naar op weg is: boeddhisten, moslims, christenen, maakt niet uit. Het is de oplossing van mensen die de weg gewoon niet weten.

onbereikbare plek

Ook Tomas vroeg de weg. Naar de bekende weg, volgens Jezus: “Jullie kennen de weg naar waar Ik heen ga,” zei Hij. Maar zijn leerlingen wisten het niet. Ze kenden het p ad niet, en de best emming evenmin. Hun meester raakte steeds verder in het nauw. Hij had het dan wel over een voor hen onbereikbare plek. Het ‘Vaderhuis’. Maar waar was dat? Het leek eerder alsof zij zich met Hem op een doodlopende weg bevonden.

‘gebaande weg’

Iedereen heeft tegenwoordig wel een idee van wat de sjaria is. Het is de islamitische religieuze w et op basis van Koranteksten en uitspraken van Mohammed. Eigenlijk betekent het woord ‘gebaande w eg’ of ‘weg naar de bron’ – door de woestijn namelijk. De weg naar het paradijs is geplaveid met regels van Allah en zijn profeet. Die weg kun je op eigen kracht afleggen want een mens is geen geboren zondaar. De erfzonde is een christelijke smoes.

‘afgeweken van de weg’

In de Bijbel zijn ‘weg’ en ‘wet’ ook wel synoniem. Na de herhaling van de Tien Geboden in Deuteronomium 5 zegt Mozes: “Volg steeds de w eg die de HEER u heeft geweest.” En toen A aron in weerwil van het Tweede Gebod een stierenbeeld gemaakt had, zei God: “Nu al zijn ze afgeweken van de w eg die Ik hun geweest heb.” God wil dat mensen zich van hun zonden bekeren. Dat is: rechtsomkeert maken, onder-w eg omkeren,

‘weg door de woestijn’

Toch is er een levensgroot verschil. Waardoor je niet kunt zeggen dat islam en christelijk geloof op hetzelfde neerkomen. Nee, er mankeert niks aan God w et. Wel aan m ensen die in allerlei opzichten gebrekkig ter wereld komen. Om di  reden brengt de wet op zich je nooit en te nimmer bij de bron van leven. Paulus weer: “Het gebod, dat tot l even had moeten leiden, bleek juist tot mijn d ood te leiden.”² Wij lezen of ‘overdenken’³ wekelijks letterlijk, via een parafraze of een berijming Gods geboden. Maar die w et is niet de weg naar het paradijs. Paulus nog eens: “De wet vindt zijn doel in Christus.”⁴ Drijft ons in zijn armen. Hij is de weg door de woestijn, waarover Jesaja profeteerde.⁵ Jezus is mijn sjaria!

weet, wijst, baant; is

Op deze manier valt het antwoord van Jezus op Thomas’ vraag op z’n plaats. “Hoe zouden we de weg weten?” “Ik ben de weg!” zegt Hij. Jezus is bezig met het voorlopig afscheid van zijn leerlingen. ‘Geboren uit een vrouw en onderworpen aan de w et’ – zo drukt de apostel het uit –⁶ staat Gods Zoon op het punt om te sterven. Maar zijn dood zal niet het e inde zijn, nee, een nieuw beg in. En dat niet alleen voor zichzelf maar voor i edereen voor wie Hij mens van vlees en bloed geworden is.⁷ Hij ‘de ware Jakobs ladder’.⁸ De route door God zelf gepland. Jezus

² Romeinen 7,10.

³ Gereformeerd Kerkboek psalm 1:1.

⁴ Romeinen 10,4.

⁵ Jesaja 43,19.

⁶ Galaten 4,4.

⁷ Johannes 1,14.

⁸ Johannes 1,51; Genesis 28,12. Gereformeerd Kerkboek 198:1.

weet, wijst, baant en ís de weg ‘om tot Gods rijk te komen’.⁹ Zelfs Jezus’ intimi konden er met hun verstand niet bij.

enige weg, volstreckte waarheid

Als Jezus zegt “Ik ben de wég” dan bedoelt Hij dat Hij dé weg is. De énige. Want... Hij is de volstreckte wáárheid. De vorige keer ging het over Jezus’ uitspraak “Ik ben het lícht voor de wereld”.¹⁰ Ik zei toen dat ‘Het Licht’ zowel in de Bijbel als binnen de islam¹¹ een aanduiding voor God is. Ook ‘De Waarheid’¹² en ‘Het Leven’¹³ horen bij de negenennegentig ‘schone namen van Allah’. Kun je nagaan hoe Jezus’ claim klinkt dat Híj de waarheid in eigen persoon is. Maar het is niet alleen aanstootgevend voor mensen uit het Midden-Oosten, de Balkan of Noord-Afrika. Evengoed voor Nederlanders die vinden dat ieder z’n eigen waarheid heeft. En dat het uiteindelijk in andere woorden hetzelfde is. Toch zegt Jezus het. En Hij vraagt dat wij dat ‘getuigenis’, die ‘martyria’ verspreiden. En dat niet om anderen uit te slúiten maar uit te nódigen.¹⁴ Wegwijjs te maken.

ware gezicht

Om zo goed mogelijk te begrijpen wat het inhoudt dat Jezus zichzelf óók voorstelt met ‘De Waarheid’ is het leerzaam om te weten dat het woord in het Oude Testament niet precies dezelfde betekenis heeft als in het Nieuwe. In het Grieks betekent het secuur vertaald: wat ‘ón-verborgen’ is.¹⁵ ‘Geopenbaard’, zeg maar. In het Hebreeuws heeft het woord te maken met ‘betrouwbaarheid’.¹⁶ Het woordje ‘amen’ is er ook van afgeleid. Wil je God in ’t vizier krijgen? Kijk naar Jezus: het enige echte ‘beeld’ van God.¹⁷ In zijn Zoon laat God zijn ware gezicht zien.¹⁸ In Jezus bewijst God zijn betrouwbaarheid. En alweer Paulus: “In Hem worden alle beloften van God ingelost; en daarom is het ook door Hem dat we ‘amen’ zeggen”.¹⁹ Hij is de onthulling van het grote geheim van het Oude Verbond: God, ‘geopenbaard in een sterfelijk lichaam’.²⁰ Niet maar verkóndiger van waarheden maar Gods Waarheid Zélve.

‘betrouwbare getuige’

Jezus: Híj ís het: ‘de betrouwbare getuige’.²¹ Hij “Kwam naar de wereld om van de waarheid te getuigen” – zo zei Hijzelf tegen Pilatus.²² Over zichzelf dus.²³ En wij, wij hebben de waarheid ‘in pacht’ – om zo te zeggen. We zouden de Waarheid geweld aandoen, wanneer we het goede nieuws voor onszelf zouden houden. De kerk bestaat in de wereld om ‘fundament en pijler van de waarheid’ te zijn.²⁴ Een metterdaad geïllustreerd aanplakbord voor Albanezen; een niets verhullend billboard voor Bedumers. Echt Martyriakerk. Er zijn niet vele wegen die naar het paradijs leiden. Er is maar één weg naar God: Jezus!

⁹ Liedboek (2013) 412:4.

¹⁰ Johannes 9,12.

¹¹ ‘النور’.

¹² ‘الحق’.

¹³ ‘الحی’.

¹⁴ Matteüs 11,28.

¹⁵ ‘α-ληθεια’.

¹⁶ ‘אמת’.

¹⁷ Kolossenzen 1,15.

¹⁸ Johannes 1,18.

¹⁹ II Korintiërs 1,20.

²⁰ I Timoteüs 3,16.

²¹ Openbaring 1,5.

²² Johannes 18,37.

²³ Johannes 8,13.

²⁴ I Timoteüs 3,15.

levensweg, levensverzekering

'Levensweg' is een spel. Sommigen van jullie zullen het in de kast hebben staan. Je rijdt in een autootje en je moet zien zoveel mogelijk salaris bij elkaar te krijgen. Er zijn financiële mee- en tegenvallers. Je kunt ook verzekeringen afsluiten. In het echt is Jezus de levensweg. Door de premie van Golgota onze levensverzekering. Met Hem verscheen het leven, lezen we in een brief van Johannes.²⁵ "Het eeuwige leven, dat is dat zij U kennen, de enige ware God, en Hem die U gezond hebt, Jezus Christus," bad Jezus aan het eind van zijn leven op aarde over zichzelf.²⁶

er gaat niets boven...

Veel mensen zoeken God. "Wie God wil naderen moet geloven dat Hij bestaat, en wie Hem zoekt zal door Hem worden beloond," Hebrëëen 11.²⁷ De weg naar het paradijs is geen toeristische route. 'Aanhangers van de Weg'²⁸ oogsten naast 'vruchten van dánkbaarheid'²⁹ ook wránge vruchten door hun verbintenis met Jezus. Maar er gaat niets boven 'het huis van Vader'. Kunt u mij de weg daarheen vertellen, meneer? De Bijbel is je TomTom. Toets steeds 'Jezus' in. Met Hem volg je geen spookrijder. Hij is de ladder, de lift, het vehikel. Tenslotte brengt Hij je à la minute op je bestemming.

Amen

²⁵ I Johannes 1,2.

²⁶ Johannes 17,3.

²⁷ Hebrëëen 11,6.

²⁸ Handelingen 9,2; 22,4.

²⁹ Heidelbergse Catechismus Zondag 24.64.